

Prekentekest: 1Tim 2,1-6

Nå formaner jeg dere framfor alt å bære fram bønner og påkallelse, forbønner og takk for alle mennesker. Be for konger og alle som har en høy stilling, så vi kan føre et stille og fredelig liv, som er preget av gudsfrykt og vinner respekt. Dette er rett og godt for Gud, vår frelser, han som vil at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne. For det er én Gud og én mellommann mellom Gud og mennesker: mennesket Kristus Jesus, som gav seg selv som løsepenge for alle.

«Veikaste barn som vender hjarta til Herren sterk, maktar langt meir enn kjemper som lit på sitt eige verk!»

Denne salmen som vi nettopp sang, gir oss et rett fokus i starten på en preken over 1Tim 2. Bønnen er virksom. Bønnen når fram. Rett forstått er bønn et maktmiddel, men kun for den gode sak.

Vi kjenner det fra våre egne liv. Det begynner i dåpen, ja allerede under svangerskapet er mange barn båret fram på bønnens vinger. Så fortsetter det i henhold til de løftene som er gitt i dag av foreldre og faddere, og av hele menigheten; å be for barna og lære dem selv å be.

Så tenker jeg at rikest av alle er det barnet som har gode trofaste forbedere, foreldre, faddere, besteforeldre eller andre som omslutter barnet med bønn. Barna går inn i en utrygg verden. Vi er en del av et samfunn i rask endring. Det er så mye vi vil skåne våre egne for, de destruktive kreftene, alt som river ned. Da er det godt å legge våre kjære i Herrens sterke hender.

Jeg tror vi vil se en større avstand mellom det som er etter Guds vilje i vårt samfunn og det som bryter med denne i årene som kommer. Det er sagt, og jeg tror det er noe i det, at inntil for en femti-seksti år siden var vårt samfunn forholdsvis enhetlig. Det var få som skilte seg ut fra det som var en allmenn borgerlig god moral. Man var stort sett enig om hva som var en anstendig livsførsel. Den kristne moral var styrende for så vel lovverk som enkeltmenneskers liv, uansett personlig tro.

Og slik har det vært gjennom århundrene, like gjennom middelalderen og helt tilbake til da keiser Konstantin først legaliserte kristendommen i Romerriket i år 313, for så å gjøre den til statsreligion få år senere. Grovt forenklet kan vi si at vår tid er mer lik tiden før kristendommen ble statsreligion. Da er vi tilbake til oldkirkens dager.

Den gang da den unge presten Timoteus fikk sitt første brev etter sigende fra apostelen Paulus, da levde man i et pluralistisk samfunn. Et pluralistisk samfunn rommer flere slags åndsretninger, livssyn og livsformer. De som ville følge Jesus var en liten, og mange ville da tenke ubetydelig minoritet. Men deres bønn var ikke uten betydning.

De skulle komme til å kjempe bønnens kamp i tider med forfølgelse og hard medfart fra statlige myndigheters side, og før det fra jødene som tilhørte synagogene. Inn i deres hverdag talte en apostel som så konturene av det som var i emning: «Nå formaner jeg dere framfor alt å bære fram bønner og påkallelse, forbønner og takk for alle mennesker. Be

for konger og alle som har en høy stilling, så vi kan føre et stille og fredelig liv, som er preget av gudsfrykt og vinner respekt.»

Vi merker at det er ikke en opprørsleder som taler, men en fredselser. Var det for passivt som strategi? Var det for lite fokus på kristendommens samfunnsendrende kraft? Skulle man gått sterkere inn i politikken? På dette tidspunktet var det nok ikke mulig. Man hadde ikke i et folkestyre som vårt. Selv om vi opplever å gå motstrøms i dag, har vi tross alt ganske andre muligheter til å bli hørt og å få innflytelse.

Gud utøver sin makt i verden på to måter, sa Martin Luther. Det åndelige regiment er rettet mot menneskets sjel, og utøves gjennom forkynnelsen av evangeliet, og får mennesker fram til dåp, nattverd og tro. Til dette bruker Gud kirken.

Det verdslige regiment er rettet mot det fysiske mennesket, og utøves gjennom samfunnets makt. Denne maktutøvelsen er nødvendig for å holde ondskaper i sjakk og hindre menneskelig lidelse som følge av synden. Derfor er det ikke i strid med Guds vilje at den politiske øvrighet bruker makt for å opprettholde styret av samfunnet, og det er fullt tillatt for kristne å ta del i dette styret. For også det verdslige regiment utøves på vegne av Gud.

Vi trenger, vår nasjon trenger, ja hele vår verden vil nyte godt av at kristne politikere lar sin stemme høres og taler med tydelig røst, for om mulig å endre den kursen vi nå ser fører galt av sted i både Gud-fiendtlig og menneskefiendtlig retning.

I mange spørsmål kan vi være enige eller uenige om hva som er de beste løsningene av flere mulige. Det gjelder for eksempel i forvaltning av økonomi, bistand og nødhjelp, naturvern og miljø. Her kan mange, for ikke å si alle, enes om et engasjement og god vilje, selv om prioriteringene er forskjellige. I slike spørsmål har ikke vi som kirke noen spesiell kompetanse som tilsier at vi skulle overprøve staten. I det verdslige regimentet brukes sunn menneskelig fornuft. Der stiller kristne og ikke-kristne av god vilje likt som tjenere for Gud.

Men så skjer det at staten lager lover som kommer i strid med Guds bud. Hvordan forholder vi oss da? Jo, man kan bli handlingsrammet og oppgitt, eller svært så aktiv. For mange har det siste vært tilfelle. I forkant av den nye ekteskapsloven har kristne latt sin røst høres tydelig, men en annen ideologi har likevel vunnet fram. Og det må vi tro er et bevisst valg fra Stortingets flertall. Så går det noen år. Protestene stilner. Saken glemmes og man tilpasser seg. Nå var kanskje ikke dette så farlig, tenker vel noen, om det bare gjaldt det verdslige samfunnet, men i vår tid skjer også det at kirken tilpasser seg. Ikke bare statskirken, men også mange protestantiske frikirker kommer etter, om enn i litt saktere tempo i sak etter sak.

Den nye ekteskapsloven er klart i strid med hva Guds ord lærer om samlivet som forbeholdt mann og kvinne i ekteskapet. Nå innvendes det at et samfunn også må ta høyde for at ikke alle velger å leve etter kristen moral. Men den tanken gjør det ikke påtvunget å endre en av samfunnets viktigste byggeklosser. Det er sårt og trist for mange i dag med den forandringen som skjer. I kjølvannet av dette vil mennesker lide, som

alltid når Guds bud brytes, og fremfor alt går det ut over barna som er den svake og ikke-prioriterte part.

I sitt første brev til Timoteus formaner apostelen Paulus sin nære medarbeider og prest Timoteus, og gjennom ham den kristne menigheten, i visshet om at apostelens ord bærer Herrens egen autoritet. En ny tid bryter inn. En ny lære, en ny gnosis gjør seg gjeldende i samfunnet, men banker også på kirkens dør. Denne nye læren griper inn i forholdet mellom mann og kvinne, og i selve forståelsen av mennesket i forhold til Gud.

I møte med dette nye formaner apostelen sin prest og venn, og derigjennom hele kirken til å holde fast ved Guds skapervilje for mennesket. Til skaperviljen hører også den ulike myndigheten han holder fast på skal være mellom mann og kvinne i gudstjenesten og i ekteskapet. Vårt kall er å følge apostelen og dermed følge Kristus.

Samfunnet har for lengst forlatt denne posisjonen i likestillingens navn, og slik må det også være i samfunnet. I det verdslige regimentet er vi satt til å styre ut fra fornuften. Men kirken har gått lenger. På grunn av sterkt påtrykk utenfra valgte vår kirke i sin tid å ikke lenger ta hensyn til den kjønnsdifferensieringen apostelen formaner om skal gjelde.

I vår tid ser vi fruktene av denne kjønnsrelativiseringen. Til enhver tid kalles vi som kirke og kristenfolk til å følge Kristus mer enn mennesker, og til å tåle vanære om så skal være, vende om og komme tilbake. Så lenge Guds ord taler som det gjør, så har vi aldri en tapt sak. Vi må bare kjempe desto mer i motvind.

Vi kan og bør også i samme åndedrett nevne den største ulykken som har rammet vårt folk, i alle fall etter andre verdenskrig, nemlig de mange drapene som finner sted på våre sykehus hver dag. Nå er det kanskje noen som rykker til i kirkebenken når jeg bruker slike ord. Men statistikken viser at det utføres fjorten til seksten tusen provoserte aborter hvert år. Noen ganske få av disse er for å redde mors liv. Det store flertallet skjer fordi det av ulike grunner ikke passet å få dette barnet.

En gang i fremtiden tror jeg noen vil dømme vår tid for passivitet og likegyldighet, for at vi bare så på at dette som likner på et folkemord fant sted. Hva gjør vi med det? Hva gjør det med oss? Hvem skal tale de svakestes sak om det ikke er oss?

For alle som kjenner på at passivitet ikke er løsningen, inviterer jeg her og nå til en gudstjeneste der vi kommer sammen for å be for de barna som unnfanges, for deres mødre og fedre, for leger, helsepersonell og myndigheter. Denne gudstjenesten kommer i stedet for onsdagsmøte den 25.november. Vi går da inn i uka før det nye kirkens år tar til første søndag i advent. Vi ser framover og vi legger barn som hører framtiden til i Guds allmektige hender.

I dag kalles vi til bønn. Kapittel to i 1Tim dreier seg om gudstjenesten. «Nå formaner jeg dere framfor alt». Dette er viktig og har høyeste prioritet, «å bære fram bønner og påkallelse, forbønner og takk for alle mennesker.» Jeg synes det er så bra det som praktiseres her i Lund og

Heskestad at vi har forbedere som ber for til sammen alle innbyggerne i kommunen. Her er alle inkludert og alle er omsluttet av forbønn.

Videre skriver Paulus: «Be for konger og alle som har en høy stilling, så vi kan føre et stille og fredelig liv, som er preget av gudsfrykt og vinner respekt.»

Vi ber for dem som har lederansvar i samfunnet. Det gjør vi i enhver gudstjeneste, og vi kalles til å be også for dem vi eventuelt ikke har stemt på, det være seg statsminister, regjering og storting, ordfører, kommunestyre, formannskap og utvalg, alle med makt og innflytelse, også folk i ledende stillinger. Måtte det gå disse vel. Måtte de styre på en god og tjenelig måte for landet vårt, for landsdelen og kommunen. Måtte de lykkes i sin gjerning, og måtte vi få gode kår for å leve med den nødvendige religionsfrihet til å leve et stille liv i fred. Måtte vi også i større grad be for folk enn å irritere oss og klage. For bønn er et maktmiddel for den gode sak.

Tenk om vi hadde kunnet se alle usynlig forbindelseslinjer som går gjennom luften i vår tid. Det hadde blitt et gedigent nett av mobil samtaler og satellittsignaler. Jeg ser for meg et usynlig nett av bønn over våre hustak. Tenk om vi kunne se en forbindelse mellom alle de bønner som blir bedt til Gud. Også det ville bli et voldsomt stort nettverk av kristen bønn som strekker seg over store deler av jorda.

Jeg tror dette nettet av bønn er like virksomt i dag som den gang den unge presten Timoteus fikk brev fra sin læremester og åndelige far Paulus. Det hindret imidlertid ikke all personlig lidelse, sykdom og forfølgelse, verken for Paulus eller for Timoteus. Vi spares nok for mye, men ingen har garanti for å gå gjennom livet uten å kjenne på livets smerte og sorg.

I dag er det oss det gjelder. Det hender det varsles hull i ozonlaget, men la det aldri bli hull i nettverket av bedende mennesker i Lund. Han som kalte oss til disippelskap i dåpen, han gav oss også et løfte. Det løftet er vi blitt minnet om i dag at står ved lag. «Se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» Matt 28,20.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.